

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Barneombudet
Postboks 8889 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref
18/00161-25

Vår ref
16/2187-20

Dato
20. september 2018

Behandlingstilbudet til barn med kjønnsinkongruens/kjønnsdysfori

Vi takker for Barneombudets brev 6. august, rettet til helseministeren. Avdeling for spesialisthelsetjenesten besvarer henvendelsen på vegne av statsråden.

Barneombudet tar opp mange viktige problemstillinger knyttet til helsetilbudet for barn og unge med kjønnsidentitetsutfordringer. Vi setter pris på ombudets tydelige beskrivelser av utfordringene og manglene i dagens tilbud, og forslag til hvordan de udekkede behovene hos pasientgruppen bør møtes.

Videre merker vi oss spesielt at Barneombudets anbefalinger tar utgangspunkt i møter ombudet har hatt med en rekke berørte aktører, både på tjenestesiden og brukersiden. Det som har fremkommet av informasjon i disse møtene er viktig kunnskap å formidle til de ansvarlige faginstanser og tjenesteutviklere på kjønnsinkongruensområdet.

Helse- og omsorgsdepartementet slutter seg til mange av Barneombudets observasjoner og vurderinger. Utviklingen i helsetilbud tilpasset de ulike behandlingsbehovene har tatt lengre tid enn forventet, med uheldige konsekvenser både for pasienter og for den nasjonale behandlingstjenesten ved Rikshospitalet. Departementet har derfor vært opptatt av økt progresjon i arbeidet med nasjonale faglige retningslinjer for behandling av kjønnsinkongruens og i etableringen av et helhetlig og differensiert helsetilbud til pasientene.

Statsrådets budskap er at pasientenes behov for behandling skal være utgangspunktet for hvordan ansvarlige tjenesteytere og fagutviklere legger opp tilbudene. I dette ligger det at tjenestene også må tilpasse seg endringer i disse behovene. Det er blitt godt dokumentert gjennom flere rapporter og tilbakemeldinger at det er et vesentlig underdekket behov for behandling av ulike grader og former for kjønnsinkongruens. Det følger av dette at

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
Spesialisthelsetjenesteavdelingen

Saksbehandler
Sjur Øverbø
Andersen
22 24 82 72

kompetanse og tilbud må bygges ut og gjøres tilgjengelig slik at pasientenes behov blir ivarettatt på de ulike behandlingsnivåene, i henhold til det generelle regelverket og styringssignaler fra departementet. Det er ikke anledning til å avvise pasienter med henvisning til manglende kompetanse eller kapasitet.

I april 2018 ble Helse Sør-Øst og Helsedirektoratet kalt inn til møte med statsråd Høie om fremdriften i arbeidet med å utvikle henholdsvis behandlingstilbud og faglige rammer for tilbudet til pasienter med kjønnsidentitetsutfordringer. Resultatet av dette møtet ble at Helse Sør-Øst og Helsedirektoratet skulle levere en forpliktende milepælsplan for hele arbeidet frem mot endelig etablering. Planen forelå før sommeren og er vedlagt her. Arbeidet starter opp denne høsten og skal være slutført i løpet av 2020.

Til Barneombudets orientering har Helse Sør-Øst supplert følgende informasjon til milepælsplanen:

-Helse Sør-Øst vil i løpet av 2018 ta initiativ til at det etableres spesialiserte ressursentra i helseregionen. Det vil her være viktig med avklaringer fra Helsedirektoratet for å fremme en forutsigbar og god oppgavefordeling i alle regioner.

-Med bakgrunn i at antall henvisninger til Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme ved Oslo universitetssykehus har økt de siste årene, vil Helse Sør-Øst i løpet av 2018 sørge for at kapasiteten ved NBTS styrkes.

Siden problemstillingene Barneombudet tar opp i brevet direkte berører arbeidet som nå skal gjøres av Helsedirektoratet og Helse Sør-Øst, i samarbeid med de øvrige regionale helseforetakene, oversender vi brevet fra Barneombudet til disse instansene for videre oppfølging.

Departementet legger milepælsplanen til grunn for vår videre oppfølging i denne saken.

Med hilsen

Kari Grette (e.f.)
underdirektør

Sjur Øverbø Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Helsedirektoratet, Helse Sør-Øst RHF, Helse Vest RHF, Helse Midt-Norge RHF og Helse Nord RHF

Milepælsplan – utvikling av nasjonale faglige retningslinjer for behandling av kjønnsinkongruens og etablering av et helhetlig behandlingstilbud for kjønnsinkongruens

Oppgave	4. kvart 2018	1. kvart 2019	2. kvart 2019	3.kvart 2019	4. kvart 2019	2020
Hdir – ansvarlig: Sentrale avklaringer/forutsetninger for arbeidet						
Definere høyspesialisert behandling til personer med kjønnsdysfori/-inkongruens						
Hvilke tilbud skal finnes i hhv. kommune- og spesialisthelsetjenesten						
Krav til kompetanse og kapasitet på alle nivåer						
Tjenestene ansvarlig: Forberedelse og etablering av tilbud i tjenestene						
Etablering av kommunalt tilbud						
Etablering av tilbud i spesialisthelsetjenesten						
Hdir ansvarlig: Utvikling av normerende produkt						
Utvikling av utkast klar til høring						
Høring						
Utvikling og publisering av endelig produkt						
Hdirs ansvar å lage forslag: Øvrige problemstillinger						
Forslag til endring av regelverk og klargjøring av praksis knyttet til refusjon av utgifter og hjelpemidler						
Praksis knyttet til hvem som får tilbud om lagring av sæd						
Prinsipp knyttet til fornyet vurdering (second opinion)						